(ماسيس) غزته سى ادارهخانه سنه

Նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել Առ Խմբագրութիւն

ՄԱՍԻՍ ՕՐԱԳՐՈՅ

Կ. ՊՈԼԻՍ ՂԱԼԱԹԻԱ, Նուրաստունեան խան
Direction du Journal "MASSIS,,
Galata, CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues aux Bureaux du journal

ՄԱՍԻՍ
ԼՐԱԳԻՐ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ համար Տարեկան դհկն. արծ. 75
» Վեցամսեայ » » 40
Գաւառներու Տարեկան » » 100
» Վեցամսեայ » » 50
» Եռամսեայ » » 25
Օտար երկիրներու Տարեկան Ֆրանք 25
Ռուսիոյ Ռուբլի 10
Դրամի փոխարժէքը փոխ կընդունուի 115 ղրուշի փոխ. 100 ղրուշի հաշուով:

10 ՓԱՐԱ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ 10 ՓԱՐԱ

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԱՆՀԱՆԳՍՏՈՒԹԻՒՆԸ

Անցեալ օր ուշիմ երիտասարդ մը կարծիք յայտնեց թէ եւրոպական քաղաքակրթութեան բարիքներէն շատ աւելի են չարիքները, եւ քաղաքական ու տնտեսական կարգ մը նկատողութիւններ մէջ բերելով՝ կեզրակացնէր թէ եւրոպական ներկայ քաղաքակրթութիւնը ծուռումուռ ճամբաներու մէջ է։ Իրաւ որ մէջ բերուած փաստերը արհամարհելի բաներ չէին. դրական ու գիտական անաղարտօծումը կամ ոսկեզօծումը մէկ կողմ դնելով, այդ քաղաքակրթութենէն ո՞ր աստիճան օգտուած են ազգերը եւ ժողովուրդները բարոյական, քաղաքական տեսակէտով։ Ոչ նիւթական դիւրայեղութիւն կայ ոչ բարոյական հանդարտութիւն այն կարծեցեալ իր լոյսին տակ, որ ժամանակի հնութեան նշան է միայն։ Օրէնսդրական աշխատութիւնները կարծուածին չափ բարերար ազդեցութիւն մը ըրած չեն հանրային բարքերը մեղմացնելու կամ վրէժքի ու պատիժի դրութիւնը իր խէժալէն մօտեցնելու համար։ Թողլով բուն բարոյական տեսակէտը, ազգերու վարչական վիճակը ներկայ անհանգիստ դրութիւնը միայն ստեղծած է Եւրոպայի մէջ։ Սահմանակցութեան, դրացնութեան կապեր բնաւ ուժերու համախմբում մը միայն ստեղծած են ազգերու մէջ։ Հեռաւորները ժամանակի մը համար կը մօտենան, իսկ մերձաւորները, որ սիրով ու խաղաղութեամբ պէտք է ապրէին՝ դժոխային ատելութեամբ կատեն զիրար, ինչպէս Ֆրանսա եւ Գերմանիա, Անգլիա եւ Ֆրանսա, Իտալիա եւ Ֆրանսա, Ռուսիա եւ Գերմանիա, Աւստրիա եւ Ռուսիա։ Հանդիսաւոր առիթներու մէջ արտայայտուած անկեղծ ցուցակութիւնները աւանդական երգիոնի մը թաւ ձայներն են միայն. այդ երգիոնը փոշոտած անկիւններու մէջ մնացած է, եւ ամեն անգամ որ արքայական կամ կայսերական ընդունելութիւն մը ըլլայ, առաւել կամ նուազ յաջողակ մատներ կը թրթռացնեն անոր ստեղները եւ թաւերը։ Ասա ինչ որ կըլլայ փոխադարձ սիրելութիւն մը արտայայտելու համար քաղաքական ասպարէզին մէջ։ Հետզհետէ քաղաքակրթութիւնը քաղաքականութիւն կըլլայ. մանաւանդ յանձնքեր ընկերական նախաձեռնութիւններ կը պակսին տակաւ, եւ վախ կայ որ քաղաքականութիւնը իր մէջ սուզէ մաքի բովանդակ զօրութիւնները, եւ միջին դարու արհեստապետութիւնները դարձեալ երեւան գան, որուն համեմատ ընկերային, ընտանեկան, անհատական բոլոր գործունէութիւններու չէզոքը քաղաքականութիւնը պէտք էր ըլլար։ Դրական, գիտական, արուեստական, բարոյական, իմաստասիրական ամեն շարժում հետզհետէ կը կորսնցնեն իրենց առանձին ու անկախ գոյութիւնները, եւ քաղաքականութիւնը Եւրոպայի մէջ կերեւի ամենէն չեզոք եւ ազատ ասպարէզներուն վրայ։ Բայց քաղաքականութիւնը, քանի որ ունի ներկայ անհանգիստ, կասկածոտ, վարանոտ ընացքը, երբեք չպիտի կրնայ փափաքուած ազդութիւնը սալ առաջդիմութեան, ինչ խաղաղիկ իմաստով որ կը հասկնանք այս վերջինը։ Միտքը չկրնար մարդուիլ յայտօրէն եւրոպական քաղաքակրթութեան ստեղծած կապանքներուն մէջ կաշկանդուած։ Ապերասան համարձակութիւնն ալ ճնշուած կամքերուն չափ ամուլ է քաղաքակրթութեան համար. երկուքն ալ արգելք են քաղաքակրթիչ գործունէութեան համար։ Հիմա հասկցուած է թէ Եւրոպա չկրնար տալ ինչ որ կակնկալուէր իրմէ բարոյական դիւրակեցութեան մը մասին։ Անհանգիստ է Եւրոպա։ Նոր սահմաններու պէտք ունեցող եւ կայուն դիրքի մը կարօտը քաշող ժողովուրդներէ կը բաղկանան եւրոպական ազգերը։ Անհանգիստ է Գերմանիա, գոհ չէ իր մեծութենէն ու նորակազմ կայսրութենէն, առեւտրական կացութենէն, դրական գործունէութենէն։ Անհանգիստ է Աւստրիա, անհանգիստ ազգերու երկաթէ անուրով մը կաշկանդուած։ Անհանգիստ է Իտալիա, շրջակայ ազգերու մեծութենէն նախանձաբեկ, եւ այնչափ մեծնալու տարփանքէն կնացած, որ բայլին արկածներու չափ յիմարական ձեռնարկութիւններու մէջ մխուելով՝ հիմակ ալ ներքին աղքատ կեանքով կը չափայ բացօթեայ մնացած աժառանգեալի մը պէս։ Անհանգիստ է Ֆրանսա, այդ տարփաւոնչի երկիրը որ թատերական գոյնզգոյն մոյկեր հագած եւ հին ասպետներուն զրահներով վառուած, դղեակէ դղեակ պտտող իր երբեմնի դուսաններուն պէս կերթայ մոլորած, այսօր ցոյց տալով դոհունակութեան դերազանց ժպիտ մը, վաղը ամենէն սեւ դժգոհութեան թախիծներուն մէջ թաղուած՝ նոր փուքեր կամ արշաւանքներ կերազէ, Փոնաբարթի օրերը կը վերյուշէ Եղպտոսի եւ Վաթերլոյի մղձաւանջներով հանդերձ։ Անհանգիստ է Անգլիա, ծովերու մէջ ուժերով չեռացող այդ հսկայ կայսրութիւնը ջուրերու մօտութիւնն ունի, երջանիկ պիտի ըլլար ունեցածներովը, եթէ գոհ մնալու գաղտնիքը գտնէր, ինչպէս հովիւը երջանիկ պիտի ըլլար, եթէ շապիկ ունենար։ Անհանգիստ է Ռուսիա, յաւիտենական սառոյցներուն այդ դրացին, եւ յաւիտենական որսը դժբաղդերջանկութեան մը։ Մեծ պատառներու անկուշտ այդ շիկերէն կրնայ՝ իր կարգին վերաւորուիլ անզգոյշ նետէ մը, եւ եղջերուի մը պէս անմեղ ըլլալ, բայց իր վատախառնակ անկումէն վերջ միայն։

Միջազգային քաղաքականութեան գերին մէջ ա՛յնքան անօգուտ է Եւրոպա՝ որքան իր ներքին գործերուն մէջ։ Ամեն դժուարին կացութիւններու բանալին դեռ գտնուած չէ չնորհիւ եւրոպական վայրապար միջամտութիւններուն՝ որ գործերը կը կնճռոտեն միայն։ Ամեն անգամ որ Եւրոպայի պետութիւններէն մին դժուար ճամբու մը մէջ գտնուած է, դիմում ըրած էր իր քոյրերուն, որոնք դժուարութիւնները աւելի քարացուցած են, օրինակ ձեզի բոլոր միջազգային խնդիրները առանց բացառութեան։ Մարդ իր գործին մէջ քիչ մը աւելի փոյթ կը դնէ, բայց երբ ուրիշի մը գործով զբաղելու ժամը հնչէ բնականաբար շատ աւելի հաճիններ կը մտնեն գործին մէջ, մանաւանդ Եւրոպայի պէս ախորժակ ունեցող երկրի մը համար։ Նիզակակցութիւններու դրութիւնը իրաւ է թէ խաղաղութեան դաշտին քիչ մը նպաստեց, բայց ի՛նչ տեսակ խաղաղութի՛ն՝ որուն խարիսխները մարտկոցներ են եւ սահապանները սպառազէն։ Այնպէս որ այսօր խաղաղութիւնը աւելի սոսկում կազդէ քան պատերազմը, որ քիչ ժամանակի մէջ կրնայ իրերը իրենց նախկին վիճակին վերածել։ Վերջին Թուրքեւյոյն պատերազմին արդիւնքը ցոյց տուաւ թէ եւրոպական քաղաքականութիւնը չկըրնար իրերը թափանցել ճշմարտապէս, եւ կայս. կառավարութեան խոհեմութիւնը՝ ջախջախիչ յաղթութեամբ մը ջրդեղուած՝ ցոյց տուաւ թէ իմաստութիւնը Եւրոպայի մէջ չէ որ իր բոյնը դրած է։ Անհանգիստ Եւրոպա իր առերեւոյթ փայլին տակ կոչտ մարմին մ'է միայն, որուն ամեն կողմերը բաց են օրէնսդրական, բարոյական տեսակէտով։ Ահագին կուսակցութիւններ կը պատառեն զիրար, եւ մեծագործ յայտարարութիւններ կը ծնեցնեն համերաշխութեան մը մասին՝ մեռեալ տառ կը մնան գրեթէ ամեն պալատի մէջ։ Անհանգիստ Եւրոպա իր կեղծ առողջութեան դիմակին տակ զառամեալի դէմք ունի միայն, եւ երկրագնդին ցամաքներուն նորագոյնը ըլլալով, հինն է մոլութիւններուն կողմէն, որոնք մէկ մասով ծնունդ առած են իր քաղաքակրթութենէն։ Անհանգիստ Եւրոպա քաղաքական գործերու դժուարաման հիւսքերու մը մէջ բռնուած անհասանելի ջանքեր կընէ իր վիճակը ազատելու համար։ Հակառակ քրիստոնէական դաւանութեան՝ սէր, եղբայրութիւն բնաւ չեն թագաւորեր դահլիճներուն մէջ, որոնց աչքերը բնականաբար մարդ են եւ քրիստոնեայ։ Եթէ սէրն ու եղբայրութիւնը քաղաքականութեան մէջ գործ չունին, ուրեմն աւետարանական կամ կաթոլիկ երկիրները պէտք է մնան այն վիճակին մէջ, զոր ունէին չորրորդ դարու արշաւանքէն առաջ։ Ներկայ քաղաքակրթութեան ազդակ պէտք չէ համարել քրիստոնէութիւնը, որուն իմաստը մարդասիրութիւն եւ եղբայրութիւն է միայն. ոչ զօրաւոր բեմբասացներ, եւ ոչ երբեմն խորհրդարաններու ամպիոններէն լսուած յայտարարութիւնները իրական բան մը չեն արժեր աշխարհի մէջ։ Եւ դրագէտներուն, արուեստագէտներուն արհեստաւորներուն աւելի բան կը պարտի աշխարհ՝ քան քաղաքագէտներուն, որ կեանքերը եւ իրերը կը դժուարացնեն միայն։ Եւրոպա երբ դեռ զէնքերու եւ զինուած մարդիկներու միջերանոց մը չէր այսօրուան պէս, աւելի իր դերը կը կատարէր, հեռ գործիք մը ըլլալով զօրաւոր կամքերու։

Այսօր Ափրիկէ, վաղը Ծայրագոյն Արեւելք, ուրիշ օր մը Ամերիկայի Հանրապետութիւնէն դուրս մնացած նահանգներու խնդիրներ կըզբաղեցնեն կարգաւ Եւրոպայի քաղաքականութիւնը, որ բաւական է ըսելու դադարը չունի։ Եւ ինչպէս հաւատալ թէ կնճռոտ խնդիրներու այսքան մեծ լաբիւրինթոսին մէջ Եւրոպայի ժողովուրդները կրնան հանգիստ ըլլալ։

Ո՛չ, Եւրոպա անհանգիստ է։

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Մեր գաւառացի բաժանորդներէն անոնցմէ որ ցարդ չեն վճարած իրենց բաժնեգինը, կը խնդրուի որ նկատի առնելով Թերթիս վարչութեան կողմէ եղած պէս պէս զոհողութիւնները, դիւրամատչելի պայմանաւորութեամբ հասցնելու համար իրենց, հաճին վճարել իրենց պարտքը նիւթական վնասէ մը եւս չենթարկելու համար փոխանակ քաջալերելու զայն։

ՈՒՂԵՒՈՐԻ ՆՕԹԵՐ

Գ.

Անգամ մ'ալ ակնարկ կը նետենք Ենի Խանի հսկայ շէնքին վրայ, որ այսօր աւերակ մ'է զուգահանդէպ մեծղի դռներով, եւ կառք կը նստինք մեր ճամբան շարունակելու։ Ժամը 6ին մօտ կը մտնենք Ջրաշատ հովիտ մը, ուր ուռիներու համադրական շարքեր, ամբողջ կէս ժամու երկայնութեամբ կը յօրինեն անտառ մը, իբրեւ թումբ արգիլելով հանին ջրի պայթումներն, եւ տանելով զայն հեռուն ընող ջրաղացի մը խողովակները։

Ժամը 6 ու կէսին մեր աջակողմը ցոյց կուտան ժայռի խոշոր ու երկայն զանգուած մը, որուն ներքեւ ընդարձակ քարայր մ'է կըսուի։ Այդէն բաւական քալած ենք, ու ահա բլուրի մը վրայէն, մեր առջեւ կը պարզուի գեղեցիկ տեսարանը բնութեան։ Երլոզը Օվան տարածուած է ամեն կողմէ, սերմանացանը բուռ բուռ կը սփռէ ցորենը, մշակուած հողին յանձնելով տարազոյ կեանքն ու յոյսը։ Վա՛չ երջանիկ մշակաց, որոց թափթփած ցորենի հատերն, այն տպաւորութիւնը կը գործեն իրենց վրայ, ինչ որ պիտի ընէր այդէն Աւետարանի մեծատան, աղքատ Ղազարոսէ մը խնդրուած ջուրի մէկ կաթիլը։ Արուեստակուած դաւնագոյն բլուրներ կը հովանաւորեն ընդարձակ «օվա»ն, իրենց ստորոտն ունենալով Երլուզ Ջայի երկարոզ գօտին։ Պէտք է կանգ առնել պահ մը այդ բլուրին վրայ, հիացական զգայնութեամբ արբշիռ դիտելու բնութեան հիասքանչ նկարը եւ վճիռ մը անհամար տարմաներուն, որոնք սերմանացանին ետեւէն կը վազեն, իբր թէ իր աղքներն ըլլայ, անկէ բուռ խնդրելու համար։ Ցանկաց յիշեցի այն օրն երբ ես Նաւուն կամրջակին վրայ դոհանակութեան ժպիտ մ'ունէի, հայրս, քոյրս, եւ ուրիշ շատ մը սիրելիներ արցունք կը թափէին, երբ թէ նոյն պահուն բոլորովին կը հեռանայի անոնց քովէն... Հոգեկան վէրք եւ ընկճում մը ներքեւ ալ չուզեցի շուրջս դիտել, երբ վեր ելանք հանդիպակաց բարձունքէն։

Կը հասնինք Մէցիտլիւ խան, մեր ետեւ թողլով Ի. ձէ Սու բռուած վճիտ առուակը։ Ժամը ինն էր. քառորդ վայրկեան յետոյ հեռուն մեր աջակողմը ցոյց կուտան Հայոց «Թուրա գիւղը»։

Մեր այս ճամբորդութեան միջոցին գրեթէ միշտ աչքերուս առջեւէն կը սողար Ալիս, կարմրաներկ մկտելտասնմով, ընդարձակ անկողնի մը մէջ ծրարուած։ Իր վրայ շինուած է «Բէչիկ Բէօփրիւ» կոչուած երկար ու միջատ կամուրջը, որ Սեբաստիա ճամբուն կը կցէ Կեսարիոյ ուղին։ Ալ հոս, մեր աջակողմը բլուրներու տակ յաճախ կը տեսնուին գիւղեր, «թուղլա»ներ, իրենց աղուամամլի հանքերովը ու ջրերով։

Ճամբանիս երթալով անանցանելի կը դառնայ. իրիկնադէմին անցորդներու եւ սայլերու բաժանումը նշան մ'էր թէ Սըվազի մօտերը կը գտնուէինք. Երկրագործը իր արօրն ու խոփը բեռցած իշուն վրայ, դանդաղ քայլերով դէպի տուն կը դառնայ. կիներ, քանի մը այծերու եւ ոչխարներու նեհար հօտը կը քշեն, երբեմն սասանելով խաժամուժեմ շուները, որոնք ականջնին ցցունելով մեզի, պատրաստակամութիւն ցոյց կուտան իրենց կատաղութիւնը մեր վրայ թափելու։ Զառիվերէն կը բարձրանանք, մեր դէմը, բլուրին վրայ դիտելով «Ճահնա Գուլեսի» կոչուած անկիւնաւոր շէնք մը, կոփածոյ քարէ։—Այսպէս կը պատմեն այդ գմբեթին աւանդութիւնը. Հարուստ մը շինել կուտայ այդ գմբէթը, եւ ծրար մը ոսկի կը դնէ գմբէթին կատարը, եւ գիրկ կուտայ սա իմաստալից խօսքը. «աքլէն վարիսէ, պաշընտա տըր»։ Անցորդներ կը կարդան ու կը կարդան ու կը կարդան առանց կարենալ բան մը հասկնալու այդ վերտառութենէն, իրենց գլխուն մէջ փնտռելով խելքն ու իմաստութիւնը։ Օր մը տերվիշ մը կանցնի անկէ, եւ այդ գիրը կարդալով կորզէ անգամ մը ելնել այդ գմբէթին կատարը։ Իմաստուն տերվիշը լուծած էր հանելուկը, եւ անոր հետ ոսկիին ծրարը։

Այն պատմութիւնը ինձ յիշեցնել կուտայ Անգլիոյ Կարոլոս Ա.ի վերջին բառը. Remember գիտէցէք, եւ Լափէր կոմսին յանդուգն ձեռնարկութիւնը Նիւգասլի դղեկին սխտակ շիրմին մէջ։

Կը շարունակենք մեր վերելքը, կը հասնինք բլուրին կատարը, եւ ահա մեր ճամբուն ստորոտը երկայնած կը տեսնենք յանկարծ Սըվազը. կը մտնենք քաղաք, ծառուղի ճամբաներէ, տանիսուններու առջեւէն։ Փողոցներէ կը թաւալի մեր կառքը տղմային անիւներով. հետաքրքիրներու ամբոխ մը ներս կը նայի մեր պատուհաններէն, եւ գռեհկական տղաքներ մեր կառքին ետեւէն կը վազվզեն, մինչեւ որ դրան առջեւ կանգ կառնու կառքը։

ԱՆՑՈՐԴ

ՄՑՈՒՑԻՆ ՄԷՋ

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆԻՆ ՀԱՄԱՐ

Անհուն շուշանասպիտակ տժգոյն արշալոյսը՝ մշուշէ անսահման մաշտակին մէջ կը սպրդայ դէպ՝ հեռաւոր լեռնաշղթաներու օձագալար լոյն կռնակին վրայ։ Հորիզոնը որուն շուշանաթոյր երկայնութեանը վրայ կարծառեալ հայեցողութիւնը կումասպառի, ճերմակ անհուն երազով մըն է հրդեհուած, կաթնաթոյր անձրեւ մը կը նժոյ առատօրէն։ Դրախտային ցրուն՝ ցանցիր ձիւն մը՝ մեղմօրէն կը ձիւնէ սպիտակ արշալոյսին կենսապայծառ անհպելի հեռաւորութեան մէջ։ Ոսկեգոյն գետ մը կը գալարուի հորիզոնին յաւիտենական յունեցուցիչ երկայնութիւններուն վրայ։

Եւ դեռ արեւը չէ ծագած։

Ու կուսական եւ երկնային բոլոր մաքուր այս ճերմակութիւններէն՝ երազի խանդավառուկ ճերմակ թռիչ մը կը բաժնուի երթալ հանգիստ առնելու համար հեզ պզտիկ բանաստեղծին բարձիկին վրայ ուր իր գլուխը,—երազներու բուրումնաւէտ վարդենիք,— դեռ կը հանգչի արշալոյսի տաղտկային վերջին միափի մը մէջ։

Հեշտութեան ու հաճոյքի դողով մը կարթննայ յանկարծ։ Երազն իր վարդագոյն հագուրը՝ տարփանքի արբշիռ փայլեանի մը մէջ բանաստեղծին փակ աչքերուն վրայ դրած էր, իր քնքուշիկ մաքուր աչքերը վեր առնելով անոր բարձին վրայէն ու թռչելով դէպ ի հեռաւոր հորիզոնին ձիւներէն անսահման փայլուն ճերմակութիւնները։

Ու տեսանողի հեզուկ, յեղյեղուկ նայուածքը զգայուն (sentimental) տղին, շըլացուցաւ արշալոյսի շուշանաթոյր նշոյներուն մէջ։

Իր գիւղական տան պատշգամէն ակնարկը ցրուեցաւ երազայրեկ ճաճանչումով մը բնութեան լոյն, մայրական մերկ լանջքին վրայ, որ իր առջեւ կը տարածուէր։

Առաւօտուան մթնշաղին կապոյտ ստուերները տանիքներուն վրայ կը տատանէին դեռ։ Մուխի ճերմակ, հանդարտ գալարներ կը փորձուէին մխալ քանի մը հովեստ կտուրի ծխաններէ, ուսկէ՛ն ինկած էր պահ մը տատուան խնկարոյր շունչը։ Ագռաւներ, տունէ տուն, հեռուէն հեռուն, մերթ յաջորդաբար ու մերթ միահամուռ, զարթօնքի գեղջկական երգ մը կը բուստէին։ Ժամու զանգակին հինգ սոսկ թնդիւններն օդին մէջ թաւ ու մեղմ մնտակայ հեռաւորութենէ մը։ Ազօթքի պահն էր, համայնական ազօթքի ու հայեցողութեան մեծվայելուչ վեհափառ պահը,

և յաւիտենական Մայր-Բնութեան, անհուն արգաւանդ Արգասաւորութեան ու կեանքի ստորադասական բղխումին ուղղուած տիեզերական խնկարկութիւն մը կը մխար ամէն կողմէ։

Բանաստեղծին հոգին ալ, անխառն խունկ անուշաբոյր, մասնակցեցաւ համայնական բուրվառեալ խնկարկութեան։ Օ՜հ, ա՛ն ալ իր Աստուածն ունէր. բոլոր աստուածներուն Աստուածը, և ամենէ՛ն յաւիտենականը, յաւէրժական բարի Բնութիւնը,—մեր ամէնուն Մայր։

Աղօթքի նուիրական վայրկեանէն յետոյ, նայուածքը կը վիժի դէպ ի վար, հորիզոնէն ու լեռներէն վար, ձորին մէջ, ուր մշուշէ ծաւալուն ծովը, անծայր սաւանի մը մէջ կը ծփայ յամր ու օձագալար։

Հսկայական գորշին, որ իր յորձանքներուն մէջ կը խեղդէ լայն ձորամէջին տարածութեանը վրայ ասեղնագործուող դիւթական դաշտանկարներն ու երազային հեռանկարները, կը թուի ըլլալ թանձրացեալ սպիտակ մտածումն իսկ աշնանային արծաթագոյն արշալոյսին։

Ու կը յորդի ան լեռնաշղթային մանիշակագոյն կողերէն, իր միահեծան սողոսկուն տիրապետութեան մէջ խեղդելու համար ամէն ինչ։

Տարօրինակ քմահաճոյք մը թեւ կուտայ սլքտիկ բանաստեղծին։ Ձերմակ, չարժական ալիքամիջին դիւական տիրապետութեան մէջ, մշուշին շուշանաթոյր լուին թագաւորութեան խորը խեղդամահ ընել իր Ես-ը. լուծել, տարրալուծել հոն իր սլքտիկ անձնականութեան դրոշմը, ու իր հոգին զգալ միանգամայն մասն ու համադրութիւնն իսկ յաւէրժական լինելութեան.— օ՜հ, ինչ հաճոյք իր տեսանողի սրտին համար։

Մառախուղն արդէն յամր ու խորհրդաւոր բարձրացումով մը կը մօտենար դէպ ի բլրակին կողին վրայ թառած գիւղը։

Առտուան սառուցիկ ծովը սկսած էր սարսուռ մը հասցնել թաւ գոյն կանանչութիւններուն վրայ, ուր ցօղեղէնմը աղամանդափոշիի ցրտագին ու անկենդան փայլունութեամբ կը շողար։

Բանաստեղծին քայլերը հետզհետէ կը յառաջանային անթափանցելի մթնոլորտին մէջ, ու մշուշին խոնաւ, ցուրտ ու մորակէշ համբոյրն անուշ զգացողութիւն մը կը պարգեւէր իրեն։

Օ՜հ, սպիտակ Երազի այս պահն սրթուն։

Քանի՛ կը յառաջանար մշուշին մէջ, երազն հետզհետէ շօշափելի կը դառնար։ Կմախաձեւ ծառերուն ու մերկ թփուտներուն յաջորդական տողանցումին ու անհետացումին մէջ, տեսիլքի պէս պակուցիչ բան մը կար, և աստիճանական մերձեցումի ու ջնջումի գաղափարային ցնցակոնութիւն մը կը տատանէր իրական երազին մէջէն դիտուած այս տպաւորական յեղյեղուկ դաշտանկարներուն մէջ, որոնք մեր երազներուն ձիւնեղէն ուրուականներուն նման շաղփաղփուն, կը հիմնուէին ու կը տարտղնէին յուսահատեցուցիչ ու անձեռնածելի տողանցութեամբ մը։

Ու խեղդումն սկսած էր աւելի շեշտուիլ հետզհետէ։ Քանի քայլ շառաւիղով չարժական շրջանակի մը մէջ բանտարկուած, բանաստեղծը բացարձակ առանձնութեան սառուցիկ տպաւորութիւնն ունեցաւ պահ մը։ Երազին ու Իրականութեան, Ծանօթին ու Անծանօթին սահմանագծին տխուր և անդոհական մթութիւնը նշմարեց այս անստուգութիւններուն մէջ՝ որ զինքը կը շրջապատէին ամէն կողմէ։

Եւ խորին խռովութեան հեւանդագին ստնդանք մը դողացուց իր ամբողջ էութիւնը։ Յաւիտենական ջնջումին ու վերջնական մոռացումին էր աս արդեօք որ հետզհետէ կը նեղնար իր աննշան էութեան շուրջը, անխուսափելի ճակատագրի մը նման։ Արդեօք լուռ Ոչնչութիւնն էր, որ զինքը պիտի կլլէր՝ հեշտագին խեղդումի մը մէջ։

Վայրկեան մը դառնօրէն բաղդատեց հոգին։ Իրական հրճուանք մը կարծեց վայելել խեղդամահի այս զգացողութիւններուն մէջ։ Եւ իրօք, կարժէ՞ր ապրիլ կեանքը... և եթէ կարժէր ան՝ առտուն ինչ կարժէր իր մանրադիտական աննշան կեանքը երազատես անծանօթ բանաստեղծի մը։ Գէթ կարելի եղած ըլլար իր հոգին տալ՝ հովտաց շուշանի մը փթթումին բովանդակ ազատութիւնը, բնութեան առանձնութիւններուն մէջ, ուր կը քաշքշուէր իր կեանքը։ Իր բնազդները, որ իրեն պիտի պարգեւէին ապրելու ճշմարիտ ու ամենէն իրական հաճոյքը, սպասնադրական կեանքին հետ հակասական յաւէտ, ապրելուն մէջ սաստիկ չարչարանքի տեւական զգացողութիւն մը միայն թողած էին իրեն։

—Կարժէ՞ր ապրիլ... Ու հարցական նշանն, ահարկու և ծաղրանկարային զիկզակ մը ձեւացուց իր ներքին տեսողութեան առջեւ։ Հէ՜, էր ուրիշ մշուշի ձերմակ տիրապետութեան մէջ սպիտակ երազ մը ըլլալ ու ցնդիլ...

Գլխի պտոյտ մը, տատանում մը և դանդաչում մը ունեցաւ ու կարծեց թէ զինքը վերջնական ջնջումի անդունդին մէջ կը դահավիժէին գլխիվայր...

Այդ պահուն կորովի նուաղուն վերջին կայծ մը վայրկեան մը թաքցուց իր հոգին ու գիտակցութեան յոժար կրաւորականութեան և բնազդումի անյօժար մաքառումի մը մէջ՝ այս դառն բաժակէն իր տժգոյն շրթները բաժնելու փորձ մը փորձելու համար, աչքերը դէպի երկինք բարձրացուց։

Գորշ մշուշին կիսաթափանց սահմաններէն անդին, հո՜ն, վերը, անհուն անորոշ հեռաւորութեան մէջ, արեւին գունդը կը փայլփլէր տարօրինակ շեղշլումներով։ Մառախուղը, գիշերային գուժաւոր ուրուականի մը նման, սկսած էր տեղի տալ տակաւ լոյսի պաշտպանութիւններուն առջեւ, ու կապոյտն ու դաշտերը կը մաքրուէին հետզհետէ անոր մահագին տիրապետութենէն։ Հեռանկարներ կուրուագծուէին լեռներու ստորոտը, և գոյներու և երանգներու ցնծուն պար մը կը նշմարուէր ամէնուրեք։

Աշնանային արշալոյսին խոնաւ անուշահոտութիւնները բանաստեղծին հոգին բուրումնաւէտեցին կարծես։

Ցօղագին ժպիտ մը զուարթօրէն փայլիլ սկսած էր ամէն կողմ։ Աշնանային բանաստեղծական առտուան մը բոլոր գեղեցկութիւնը կը պարզուէր։ Հոս ոչխարներու հօտ մը, կանանչը կարածէր, հեռուն հերկուած հողերու տարածութեանց վրայ, կը տեսնուէին հողագործներ, որ կեանքի մասնիկներ կը թաղէին հողին տակ, սպասելու համար վերկենդանութեան եղանակին։ Եւ ասոնց ամէնուն վրայ, վերէն, երկինքի խորութիւններէն՝ ամեներեւ Արեւուն, կեանքի յորդառատ հեղեղ մը կը տեղար։

Ու յանկարծ՝ հրեղէն ճառագայթ մը, ճեղքելով Մահուան մշուշն ալ, գնաց մխրճուեցաւ բանաստեղծին սրտին։

Ի՜նչ փոփոխութիւն տեղի ունեցաւ յանկարծ իր հոգին մէջ, որ, հազիւ ազատուած Մահուան սառնագին զուգաւորութենէն, բաբախուն ջերմութեամբ մը սկսած էր տաքնալ։ Տրամութեան աղջամուղջը, մահագոյժ անլուսին գիշերուան մը նման, յաւէրկ հեռացաւ իր հոգին մէջէն, և իր պզտիկութեան, իր աննշանութեան ցաւատանջ գիտակցութիւնը պահելով հանդերձ, պզտիկ բանաստեղծն ինքզինքն զգաց Ուժ մը, Շարժում մը, տիեզերական մեքենականութեան մէջ, և կամք մը ընկերային ահաւորումին մէջ։ Պէտք էր գիտակցութիւնն ունենալ այն դերին՝ զոր բնութիւնը իր ծածրակին վրայ կը ծանրացնէր։ Պէտք էր չարժիլ, յարատեւ ջանք մը փորձելով դէպ ի շուշանաթոյր Իտէալը եւ Գեղեցկութիւնը՝ որոնց նոյն իսկ չհասնելը ա՛լ բաւական չէ՞ր գոհունակութիւնն ունենալ Ասոնց համար աշխատած ըլլալու. —իրական, իրականալի Իտէալին ու Գեղեցկութեան համար։

Հէգ տղան, իր երկվայրկեանի խռովաբեր, մահագոյժ մղձաւանջին մէջ, Արեւի ճառագայթին ազդեցութեան տակ ցնցուած էր այսպէս, ու կը զգար թէ հիմակ անհուն կարմիր հրդեհ մը կը բռնկի, կործածի իր հոգին խորը։— Կեանքի սրբանագոյն հրդեհն էր ան։

Ու պզտիկ բանաստեղծը փրկուած էր Մելամաղձութեան հեշտագին՝ այլ մահագին գրկախառնութենէն։

ԿԱՐՕ

Մալկարա, 3 Դեկտ. 97.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ.—Բովանդակ Գերմանիոյ մէջ Պիզմարք իշխանին մահուան լուրը տարածուեցաւ և սաստիկ սրտայուզութիւն պատճառեց։ Բայց գոյժը կատարելապէս սխալ էր։ Նախկին Նախարարապետին առողջական վիճակը փոխուած չէ, կրնայ հակառակ իր ջղային ցաւերուն ներկայ ըլլալ ընտանեկան ճաշերուն, բայց արգիլուած է իրեն դուրս ելնել և այցելութիւններ ընդունիլ։

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ.—Յօռ. կայ թէ բանակցութիւններ կը կատարուին Անգլիոյ արտաքին գործոց պաշտօնատան և Միքատոյի կառավարութեան միջեւ։ Ճափոն մեծ ճիգեր կընէ լորտ Սալիսպըրիի հետ կարգադրութեան մը գալու համար։ Եթէ այդ ջանքերը յաջողին, Ճափոն պիտի բողոքէ Քիաօ-Չէուի գերմանական և Բորթ-Արթուրի ռուսական գրաւմանց դէմ, ինչպէս 1895ին Ռուսիա, Ֆրանսա եւ Գերմանիա բողոքեցին Ճափոնի դէմ, որ կուզէր խլբացնել Լիաօ-Թունկ գաւառը և հաստատուիլ Բորթ-Արթուր։ Ցետոյ երկու նիզակակից պետութիւնները անկլօ-ճափոնական քոնթրոլ մը հաստատել կուզեն Չինաստանի մէջ, որուն ելմտական, մաքսային, ծովային եւ երկաթուղեաց վարչութիւնը պիտի ստանձնէ Անգլիա, և Ճափոն ալ Երկնային Կայսրութեան բանակին և հանքերուն վարչութիւնը։—Հոնկ-Քոնկէն Թայմզի կը հեռագրեն թէ այդ քաղքին նաւարաններուն մէջ մեծ գործունէութիւն կը տիրէ, ուր ամենամեծ գաղտնիք կը պահուի անգլիական նաւախմբին մօտալուտ շարժումներուն վրայ։ Վերջապէս կըսուի թէ Անգլիա ծովային մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնէ, թէեւ այս լուրերը հաստատուած չեն։ Արդէն ամեն անգամ որ մեծ շարժումներու վրայ խօսուի պէտք է պաղարիւն գտնուիլ, ժողովրդին մէջ նպաստաւոր ընդունելութիւն գտնելու համար անգլիական կառավարութեան օրկանները կրնան այս տեսակ առասպելներ յերիւրել. բայց, ինչ որ ալ ըլլայ, շիտակը քաղաքակրթութեան գործ չէր այս նոր աղմուկը, զոր Գերմանիա վայրապար հանեց աշխարհի մէջ։

ԿԱՄՊԷԹԹԱ.—Կամպէթթական ընկերակցութիւններ կան Ֆրանսայի մէջ, որ ամէն տարի անպատճառ կայցելեն Կամպէթթայի այն տունը՝ ուր մեռաւ մեծանուն քաղաքագէտը։ Այդ տունը կը գտնուի Վիլ տ'Աւրայ։ Մեծ հայրենասէրին յիշատակին հաւատարիմ գտնուող հանրապետականները Պարթօլտիի յիշատակարանին շուրջ հաւաքուեցան։ Թափօր մը կազմուեցաւ Կամպէթթայի տունը երթալու համար։ Արձանին առջեւ Սէկռի քաղաքապետը նախ խօսք առնելով շնորհակալ եղաւ այն հաւատարիմ բարեկամներուն՝ որոնք ամէն տարի կը կատարեն այդ ջերմեռանդ ուխտաւորութիւնը։ Նշանաւոր Կամպէթթական և մեծանուն պերճախօս Մ. Վալտէկ Ռուսօ որ ուխտաւորներէն մին էր, գեղեցիկ ճառ մը արտասանեց, որուն վերջին մասն է հետեւեալը. «Եթէ Կամպէթթայի յիշատակը կենդանի է, եթէ իր անունը սիրելի կը մնայ ռամկավարութեան, այն պատճառաւ որ զինքը սխալ հասկցողները և զինքը չվիճողները չեն վախնար գոյն յիշատակէն, պատճառն այն է որ իր կեանքը լեցուց մեծ ծրագիրները ռամկավարութեան մէջ տարածելու համար, կրցաւ արթնցնել վեհանձն բնազդումները, բոլոր ազնիւ կիրքերը՝ որ կը քնանան մինչեւ ամենէն աննշան հոգիներուն մէջ, պարտականութեան տեսութիւնը։ Ռամիկը՝ չարաբաստիկ ժամերու մէջ՝ կըրնայ ուրիշ թելադրութիւններ կրել։ Կը գտնուին մարդիկ որ կրնան ցաւեր ստեղծել կամ զանոնք զայրացնել, նախանձ բորբոքել, տարակոյս ցանել, կասկածներ խմորել. այն ատեն բարի մարդը կը մտացուի, իր ծառայութիւնները չեն ճանչցուիր, բայց մէկ օրուան անքաղցր յիմարութիւնը, տկարացումն է այն։ Չկայ մեծ ժողովուրդ առանց մեծ խորհուրդի։ Մեր պատմութիւնը կը ցուցնէ թէ մեր երկրին ինչ տեսակ գործ նշանակուած է. մեր երկրին փառքն ու դժբաղդութիւնները կը նշանակեն այդ գործը։ Կամպէթթայի ազնուական երազն եղաւ այդ գործին կատարումը պատրաստել մեր բոլոր ազգային ուժերուն կազմակերպութեամբ և ընդլայնմամբը։ Իր բոլոր ձեռնարկածներէն և իր յաջորդներուն շարունակածներէն բան մը կորսուած չէ։ Ամբաստանութիւն է կարծել թէ մեր քաղաքականութեան մէջ դարձող աղետալի փրդովումները Ֆրանսան նուազ հաւատարիմ թողած են իր պատմական աւանդութիւններուն, նուազ քաջարի կամ նուազ պատրաստ արդարութեան դատին ծառայելու։ Այսօր հաւաքուած այս արձանին շուրջը՝ որ կը խորհրդանշէ այնքան ցաւեր և յոյսեր, փառահեղութեամբ ողջունենք ապագան դէպ ուր դարձած է իր վերջին նայուածքը։»

Մ. Վալտէկ Ռուսոյէն վերջ՝ որուն գեղեցիկ ատենաբանութիւնը ծափահարութիւններով ծածկուեցաւ, Մ. Սանդէօֆ յիշեցուց կորսուած գաւառներուն միշտ կենդանի յիշատակը։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ.—Տէյլի Թէլէկրաֆի Բեդերսպուրկի թղթակիցը երկար հեռագիր մը մէջ կը հաղորդէ ռուս դիւանագէտի մը յայտարարութիւնները, որ ըստ պիտի ըլլայ թէ Ծայրագոյն Արեւելքի կացութեան բարդութիւնը կախում ունի Ռուսիոյ և Ճափոնի բարեկամական յարաբերութիւններէն։ Ճափոն համոզուած ըլլալու է թէ Ռուսիա չուզեր իր շահերուն հակառակ փառքիլ։ Չինաստանը բաժնելու տաճկական պարագային — որ հիմակու հիմա խնդրի նիւթ չկրնար ըլլալ— Ճափոնի ձեռքը ծոցը չպիտի սպասէ։ Միքատոյի կառավարութիւնը համոզուած է թէ Ռուսիոյ, Անգլիոյ և Գերմանիոյ հետ գործակցելով, շատ շահեր կրնայ ձեռք ձգել Չինաստանի մէջ։

ԱՆԳԼԻԱ ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ.—Հոնկ-Քոնկէն Թայմզի կը հեռագրեն Դեկտ. 31 թուականով.

Տենդոտ գործունէութիւն մը կը տիրէ նաւարաններուն մէջ, բայց միեւնոյն ատեն մեծ գաղտնապահութեամբ կը գործուի։ Անգլիական նաւատորմին շարժմանց համար բան մը չգիտցուիր։ Բրաֆթըն յածանաւը այսօր կը մեկնի Հոնկքոնկէն։ Յունվար 5ին երկու յածանաւերու և երկու թորփիլածակ նաւերու կսպասուի։

—Պէրլինէր Թակէպլաթ կիմանայ թէ Քանթոնի գերմանական հիւպատոսը, տքթ. Քնապ մօսիւ Քիաօ-Չէու պիտի երթայ քաղաքային վարչութեան տնօրէնութիւնը ստանձնելու համար։ Այն լուրը թէ գերման նոր մարտանաւեր պիտի ղրկուին Ծայրագոյն Արեւելք, չի հաստատուիր։

ԱՒՍՏՐՕ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ.— Բրակէն կը հեռագրեն Յուն. 2 թուով թէ Բրակի պաշարման վերցուած ըլլալը անհիմն է։ Այլ սակայն պահակները չեն պտտիր փողոցներուն մէջ։ Զօրքերը զօրանոցներէն դուրս չեն ելլար։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՊԵՐԼԻՆ, 6 Յունվ.—Քիաօ-Չէուն Գերմանիոյ թողուելու համար Չինի եւ Գերմանիոյ միջեւ կարգադրութիւն մը եղած է։

—Պաշտօնական թերթը կըսէ թէ Քիաօ-Չէուն Գերմանիոյ թողուելու մասին Գերման եւ Չին կառավարութեանց միջեւ համաձայնութիւն մը գոյացած է, որով Գերմանիա միւս պետութեանց պէս Չինական Ջուրերուն մէջ իր շոգենաւերուն ապաստ երթեւեկութեան և վաճառականութեան համար իրաւունքներ կը ստանայ։

ԱՐԻԶ.— Ֆրանսական նաւատորմիղը քիչ ատենէն պիտի գրաւէ Հայնան կղզին։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թայմզի նայելով ռուսները կոլուապան տուրքերը աւելցնելու պատրուակաւ Չինաստանի վարչական բոլոր գործողութեանց միջամտելու իրաւունք պիտի ստանան։

—Պաշտօնապէս կը հերքուի թէ Բրիտանական կառավարութիւնը առաջարկած ըլլայ Չին կառավարութիւնը, որպէս զի հող մը տայ իրեն։

ԳԱՀԻՐԷ.—Զօրաւոր գունդեր ղրկուեցան Ասուան. իւրաքանչիւր զինուորի 500 փամփուշտ տրուեցաւ։ Երկաթուղին մինչեւ Ասուան բացուեցաւ։

ԱԹԷՆՔ.—Պատերազմական տուգանքի փոխառութեան համար Մ. Սթրէյթ մինչեւ ցարդ բանակցութեան մէջ է Սըր Էտկար Վինսընթի հետ որ Լոնտոն կը գտնուի։

—Խորհրդարանը նիստ պիտի հրաւիրուի յունուար 8ին։

—Պատերազմական նախարարը շրջաբերական մը ղրկեց բանակին հրամանատարներուն, որուն մէջ կարգիլէ զինուորականներուն կարգ մը գաղտնի ընկերութեանց անդամակցիլ։

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ կէս օրին ճաշեց Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ իր շուրջն ունենալով Տ. Սմբատ Ծ. և Դպրեվանքեան Տ. Թորգոմ և Տ. Գնէլ վարդապետներն, և մինչեւ իրիկուն ուշ ժամանակ գաւառային և անհատական գործերու կարգադրութեամբ զբաղեցաւ։

—Արմաշու Դպրեվանուց փոխ վանահայր Գեր. Տ. Եղիշէ Ծ. Վ. Դուրեան, նորընծայ Տ. Տիրայր աբեղայի իբր շըրջանաւարտի ուսումնասիրութիւն՝ (thèse) «Յովհաննէս Երզնկայի ,Պլուզ վարդապետին անձն ու գործը» յանձնարարած է. կը յիշուի թէ Տ. Տիրայր աբեղայ՝ «Պլուզ» ծածկանուամբ շատ մը յօդուածներ գրած է օրաթերթերու մէջ։

—Երէկ Ազգ. Հիւանդանոցի Նորակազմ վարչական ժողովը իր առաջին նիստն ըրաւ Հիւանդանոցի գրասենեակին մէջ և իր դիւանը կազմեց, հետեւեալ կերպով.

Վսեմ. Իլիաս էֆ. Զայեան Ատենապետ
Մեծ. Կրպտ. » Բիւքճիւլեան Ատենադպիր
Մեծ. Թովմաս » Աւետիսեան Գանձապետ

—Երէկ ծանուցած էինք անպաշտօն եկեղեցականաց՝ յառաջիկայ Ծննդեան տօներու առթիւ առանց քարոզչի գտնուած եկեղեցիներուն մէջ առժամապէս մէկ մէկ պաշտօն յանձնուած ըլլալը՝ Այդ եկեղեցական Ս. Հարց պաշտօնագրերն երէկ պատրաստելով ղրկուեցաւ ուր որ անկ է։

—Դպրեվանքեան Տ. Թորգոմ և Տ. Գնէլ վարդապետներն երէկ այցելութիւն մը տուին Ամեն. Տ. Խորէն Արքեպիսկոպոս Աշըգեանի։ Կը լսենք թէ այսօր ալ յիշեալ վարդապետները Ազգ. Հիւանդանոց պիտի այցելեն և յետոյ Ս. Յակոբայ մանկանոցն երթալով Դպրեվանուց մէջ աշակերտելու համար 5 անոր մանուկ պիտի ընտրեն, զորս Տ. Թորգոմ Վ. իր հետ Դպրեվանք պիտի տանի Ծնունդէն վերջը։

—Ծննդեան տօներու առթիւ Խասգիւղի Ս. Ներսէսեան վարժարանի 80է աւելի աղքատիկ ուսանողներու զգեստ շինուեցաւ, բարեսէր ազգայնոց նուիրատուութեամբ։ Սոյն վարժարանի վեցամսեայ քննութիւններն կատարուած են ի ներկայութեան թաղ. Խորհրդոյ և ուսումնասէր ծնողաց և արդիւնքը շատ գոհացուցիչ եղած է, խասգիւղցիք իրենց ամեն յաջողութիւն իրենց ժրաջան քարոզչին կը պարտին, որ մէկ կողմէ կը փութայ աղքատին հաց, զգեստ, ածուխ, պատսպարան հայթայթել, միւս կողմէ չի մոռնար իր տեսչութեան ներքեւ ազգ. մանկտոյն մտաւոր սնունդ հայթայթել. Ապրի՛ն այս տեսակ եկեղեցականները.

—Գումգաբուի դրսի Ս. Ցարութեան եկեղեցւոյ հիմնարկութեան տարեդարձին առթիւ, տեղւոյն քարոզիչ Գեր. Տ. Եղնիկ եպիսկ. Ապահունի յառաջիկայ կիրակի Ս. Պատարագ և Հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարէ վասն հանգուցեալ բարերարաց և հիմնադրաց եկեղեցւոյն։

—Ցաւօք կիմանանք թէ Մոսկուայի մեծահարուստ սեղանաւոր Պ. Իսահակ Ժամհարեանց վախճաներ է ի Մոսկուա։

—Հանդերձավաճառները միայն հրեայ չեն, մի՛ մոռնաք հայ հանդերձավաճառները, ԲԱԶԷՆ, ԼՈՒՍԻՆԸ, որոնք նոր տօներու առթիւ նորանոր գեղեցիկ դիմացկուն հագուստներ բերել տուած են։

ԵՐԿՈՒ
ԳՐԱԲԱՐ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Երբ մէկ կողմէն աշխարհաբար լեզուն տարածելու ու կանոնաւորելու ջանքեր կըլլուին իրարու ետեւէ հրատարակուող աշխարհաբարի քերականութիւններու միջոցաւ, միւս կողմէն ալ անոնք որ ի սրտէ կը սիրեն գրաբարը ու կը հաւատան սա՛ դաւանանքին իբր երկրաչափական առած մը թէ «աշխարհաբար լաւ գրելու համար գրաբար պէտք է գիտնալ», աղոնք ալ իրենց կողմէն ջանք չեն խնայեր աւելի մեթոտաւոր գիրքեր հրապարակ հանելու գրաբար լեզուի ուսուցման համար։ Այս իրողութեան վրայ շուտով համոզում պիտի գոյացնենք եթէ հաճինք թղթատել գէթ անգամ մը վարկպարազի կերպով 1894ին Վենետիկէն հրատարակուած Հ. Թովմաճանի Առաջին տարի գրոց բարբառոյ եւ ներկայ տարւոյս մէջ Պոլսէն հրատարակուած Պ. Գափամաճեանի գրաբար լեզուի նոր Քերականութիւնը։

Մտադրած ենք բաղդատաբար այս երկու դասագիրքերը համառօտակի ծանօթացնել մեր ընթերցողներուն և ցուցնել թէ որքան յաջողած են իրենց նպատակին մէջ։(*)

Ա. Առաջին նորութիւնը որ աչքի կը զարնէ երկու դասագիրքերուն մէջ ալ ամէն մէկ գլուխէ վերջ գրաբարի վարժութեան համար գրաբար հատուածներու զետեղումն է, և այս նորութիւնը Հ. Թովմաճանէ անցած է Պ. Գափամաճեանի,

Հ. Թովմաճան երբ առաջին գրաբար հատուածին (թզենին անպտուղ) վերեւ

(*)Կը փափաքէինք Հ. Նազարէթեանի՝ Գափամաճեանի էֆ. քերականութեան մասին ըրած քննադատութիւնները ձեռք անցնել և կարդալ, սակայն չենք գիտեր թէ ինչ թերթի մէջ հրատարակուած են այդ քննադատութիւնները, հետեւաբար մեր ընելիք դիտողութիւնները ոեւէ յարաբերութիւն չունին անոնց հետ։

կը գնէ․ Բերանոցի Բուրժուականու-Բէ-ն և-լուծում եւն․ ի՞նչ կը մնածէ արդեօք հայրը գոյականի վարանոտ գաղափարը ունեցող աշակերտը ի՞նչ պիտի լուծէ ատոր մէջ․ և ի՞նչ հարկ կայ տոկելու որ սովրի թէ էր ուրուն գտնելը կը թարգմանուի Ժէրը գտնուած էր, երբ այդ խօսքին քերականական կազմութեան գիտակցութիւնը չունի տակաւին աշակերտը․ այլազգային գրաբար խօսելու պատրաստուած չէ որ հիմակուընէ անգիտակցաբար գոց սովրի գրաբարի այդպիսի ձեւեր․— Նոյնպէս կառաջարկուի աշակերտին որ (էջ 20) ի մահուանէ, անուամբ, փոխարէնամբ, ի ցասմանէ, ըմբռնմբ+ եւն․ բառերուն ուղղական ձեւերը գտնէ առանց հոլովներու կամ հոլովումներու զանազանութեանց տեղեկացած ըլլալու․— Դարձեալ (էջ 195) կառաջարկուի հրահանգին մէջ դրուած բայերուն կատարեալ արմատին տեսակները (պարզ կամ ածանցեալ) գտնել․ բայց այդ հրահանգին առաջին խօսքին Երկնչել բային կատարեալ արմատը գիտէ՞ք․ ի՞նչ պիտի ըսէ աշակերտը․— Երկնչելոյ պիտի ըսէ, քանի որ այնպէս սովրած է (էջ 181) և որուն օրինաւոր ձեւը կը սովրի տակաւին շատ վերջը (էջ 205)։

Գափամաճեան էֆ․ ինչպէս Հ․ Թովմաճանի նոր դրութեան հետեւող մը եղած է․ կրկին հաւատարիմ կը մնայ անոր․ այսպէս (էջ 14) կառաջարկուի 14րդ հրահանգին ու գրաբարի 4րդ վարժութեան մէջ հոլովները զանազանել առանց գրաբարի յատուկ եղող հոլովումի ձեւերուն տեղեակ ըլլալու․ եթէ Գափամաճեան էֆ․ ինքը ըլլար աշակերտին տեղը, արդեօք պիտի կրնա՞ր իր առաջարկածը կատարել․—Նոյնպէս (էջ 98) երբ կառաջարկուի 36 վարժութիւնը քերականօրէն վերլուծել, ի՞նչպէս պիտի յաջողի աշակերտը, երբ չգիտեր տակաւին թէ ինչ բառեր են ի Բոյց, ըղէտ ընդդէմ․ հանդիսանայր եւն․ որոնք հոն կը գտնուին․—Դարձեալ (էջ 89) 67 հրահանգին մաքրագոյն դէմքհայր մի, Տէր լուսոյ աղօթից իմոց խօսքերուն մէջ ի՞նչպէս պիտի որոշէ մաքրագոյն, լուսոյ բառերուն բայ ըլլալը ու մանաւանդ անոնց տեսակը։

Շարունակելի Գ․ ՇԱՀԻՆԵԱՆ

Ներքին լուրեր

ԱՑՍՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Պէրլինի օսմ․ դեսպանատան Բ․ քարտուղար նշանակուեցաւ Պելկրատի օսմ․ դեսպանատան քարտուղար Րէշատ պէյ, որուն յաջորդեց միջազգային գործերու գիւանին քարտուղարներէն Էմին պէյ։

Սըվազի Մէճիտուզի գաւառակին գայմագամ կարգուեցաւ Հաճրնի գայմագամին օգնական Իսմաիլ պէյ։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Պարսկաստանի արքայազուն իշխաններէն Մէհմէտ Ալի Միրզայի գործակատար Էպուլֆէթհ խանի և Դավրէժի կուսակալութեան թարգմանի Նախագահ Սէյտ Էսատթանէ Ֆէթհուլլահ խանի Ա․ կարգի Մէճիտիյէ տրուեցաւ։

Հանեալ գերմանական և աւստրիական փոխ-հիւպատոս Մ․ Էլթզօվիսքիի Դ․ կարգի Մէճիտիյէ տրուեցաւ։

Կայս․ Պալատին գըլըճճի Աթանիկ աղայի Ե․ կարգի Մէճիտիյէ տրուեցաւ։

ԼԸՅԼԷԻ ՊԷՐԱԹ․—Վաղը բոլոր պաշտօնաւոր և անպաշտօն նախարարները, կառավարական բարձրաստիճան պաշտօնատարները, աւագանին և իլէմաները Կայս․ Պալատ պիտի երթան Լէյլէի Պէրաթը շնորհաւորելու Վեհ․ Սուլթանին։

—Վաղը գիշեր, Լէյլէի Պէրաթի առթիւ Պոլսոյ բոլոր մզկիթները և մինարէները պիտի լուսազարդուին։

ՇՐԱԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԲԱՇԽՈՒՄ — Երեկ յունական պատերազմի շքադրամներ բաշխուեցան դարձեալ Եըլտըզի հիւանդանոցէն ելլող 39 ապաքինած զինուորներու։ Բաշխումը կատարուեցաւ Եըլտըզի զինավարժութեան հրապարակին վրայ մասնաւոր հանդիսաւորութեամբ։ Պատուանշաններու բաշխումէն յետոյ Կայս․ Պալատին մէջէր Շաքիր բաշա և Կայս․ Թիկնապահ Ֆահիմ պէյ Վեհ․ Սուլթանին կողմէ դրամական նուէրներ տուին զինուորներուն։ Առտուըմէ 24ը երեկ գիշեր երկաթուղիով Խարբերդ և Սեբաստիայ կողմերը ղրկուեցան․ իրենց երկիրներն այդ զինուորներուն բացառիկ ամսաթոշակներ ալ յատկացուեցան մասնաւոր պէրաթներով։

ՍՈՒՐԲԷԻ ՀԻՒՄԱՆՈՒՆ․—Վաղը Սուրբէի Հիւմանունը սովորական թափորով և արարողութիւններով Եըլտըզի Պալատէն Պէշիկթաշի նաւամատոյցը իջնելով Սկիւտար պիտի փոխադրուի։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ քառասուն երեք այր և երկու կին բանտարկեալներու ցանկը պիտի տայ այսօր Արդարութեան Նախարարութեան․ այդ բանտարկեալները իրենց պատժին երկու երրորդ մասը լրացուցած ըլլալով Վեհ․ Կայսեր Ծննդեան տարեդարձին առթիւ ազատ պիտի արձակուին։

ՀԵՐՔՈՒՄ․—Իգտամ կը հերքէ անցեալները Կոսօվայի թերթէն արտատպած իր մէկ լուրը թէ Կոսովայի մէջ 13 քրիստոնեայ խողխողուած են։

Բ․ ԴՈՒՌԸ․— Աւստրիական դեսպանը Մ․ Ֆոն Քալիչէ երէկ Բ․ Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Արտաքին գործոց Նախարար Թէվֆիք փաշայի հետ։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻԱ․ — Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէի Պուքրէշէն կը գրեն թէ երկու խորհրդարանները որոշեցին Թուրք և ռուման առեւտրական դաշնագրին յաւելուած մը կցել։

ՊԱՂՏԱՏԻ կուսակալը հաղորդած է Բ․ Դռան թէ Պասրաի կուսակալութեան Նէպի Էսատ կոչուած տեղը գիւղախումբի վերածելով միւտիր մը ղրկած և անդորրութիւնը հաստատած է։ Պետական խորհուրդը ․․․ որոշեց գիւղախումբին համար հարկ եղած պաշտօնեաները ընտրել։

ԹՂԹԱՏԱՐ․—Սելանիկի նաւահանգիստը մէկ տարուան մէջ 885 հատ թղթատար շոգենաւ մտած է․ ասոնցմէ 161ը օսմանեան․ 112ը աւստրիական, 110ը անգլիական, 79ը հելլենական, 76ը ֆրանսական, 58ը իտալական, 58ը ռուսական, 52ը պելճիական և 1ը նորվէկիական են։

ՄԵԿՆՈՒՄ․—Երէկ Արեւելեան ճեպընթացով մեկնեցան մայրաքաղաքէս սպանիական դեսպան Մ․ տը Վիլլա Ուռութիա, որ միեւնոյն պաշտօնին կոչուած է Պրիւքսէլի մէջ, և ռուս դեսպանատան խորհրդական Մ․ Եատովքի որ Պելկրատի դեսպան նշանակուած է։

Սիրքեճիի կայարանը ողջերթի գացած էին յիշեալներուն Արտաքին գործոց նախարարութեան թարգման Սաատէտտին պէյ, աւստրիական դեսպան Մ․ Քալիչէ, ռուսական դեսպան Մ․ Զինովիէֆ, անգլիական դեսպան Սըր Ֆիլիբ Քըրրի, հոլանտական, շուէտական դեսպանները, Հանր․ Պարտքի Տէօրէն կոմս տ'Արնու, դեսպանատուններու պաշտօնեաները և ուրիշներ։

ԿՐԵՏԷ․—Րէթիմօէն կը գրեն թէ դեկտ․ 18ին գիշերը աւազակները Պանօզի գիւղէն Միւթէվէլլաքի Հիւսէյին աղաի 180 հատ այծը քշած տարած են․ անձի կորուստ չէ եղած։

ՀՆՈՒԹԻՒՆ․—Դարաֆէյիյէի մօտ (Սելանիկի կուսկ․) Գօբանօվա գիւղէն պատմական մեծ արժէք ունեցող մարմարիոն մը գտնուած է, որ Սելանիկ ղրկուիր է․ քարին գտնուած տեղը պեղումներ պիտի կատարուին։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ․—Անցած կիրակի ժամը 7ին ատեններ Եէնիշէհրի և Իզնիքի մէջ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեցան առանց վնասաբեր հետեւանքներու։

Անցած ուրբաթ օր Այվալըքի մէջ զօրաւոր և հինգշաբթի Սելանիկի մէջ թեթեւ ցնցումներ զգացուեր են։

ՆՈՒԷՐ․—Եապօվաի երեւելիներէն Սիւլէյման աղա որ իբր կամաւոր մասնակից եղած էր պատերազմին և Լարիսաի հիւանդանոցին մէջ դարմանուած, 22 անկողին և մահճակալի կազմած, 20 սեղան, 30 բազմոց, ջերմոց մը, 7 մանկալ, 15 զոյգ բասպուշ, 10 ախոռ, 20 լամբար և ուրիշ կարգ մը բաներ նուիրած է այդ հիւանդանոցին։

ՄԱՔՍՈՒՏԱՆՑ վերատեսուչ Նազիֆ փաշա, որ քանի մը օրէ անհանգիստ էր ու տունը կը մնար, երէկուընէ սկսաւ պաշտօնատեղին իջնել։

ՐԱՄԱԶԱՆԻ առթիւ կուսակալութեանց համար նշանակուած իլէմաներէն 17ը գաւառները ճամբայ պիտի ելլան դէպ իրենց պաշտօնատեղիները։

ՆՈՐ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ․—Պալատափ և Քէրպելայի համար խնդրուած մենաշնորհին պայմանագրութիւնները որ կը քննուին Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան կողմէ, Բ․ Դրան ղրկուեցան։

ՏԵՂԱԿԱՆ ՕՃԱՌ․—Որպէս զի տեղական աճառները կրնան մրցիլ օտար աճառներու հետ, Կայս․ Իրատէ մը թոյլատրած էր տեղացի աճառագործները որ 100ին 2 հոգ խառնեն իրենց աճառին։ Բայց տեղական ապրանքներու մաքսատունը քննելով վերջերս Պոլիս եկած 4000 պարկ աճառները, տեսած է որ 100ին 10 երբեմն 15 հոգ կը պարունակեն։ Մաքսատանց վերատեսչութիւնը այս մասին հրահանգ խնդրած է Բ․ Դռնէն թէ ի՞նչ պէտք է ընէ այդ աճառներու մասին։ Ինչպէս յայտնի է, կանխագոյն տրուած որոշման մը համաձայն այդ տեսակ օճառները ծովը թափուելու էին։

ՍԻՐՔԷՃԻԻ ՔԱՐԱՓԸ․— Սուզակներու միջոցաւ կատարուած աշխատութիւնները աւարտած են։ Շինութիւնները փութով առաջ կը տարուին։

ՕՍՄ․—Մէ-քէյէ- պահականոց Սելանիկէն Իզմիր գնաց։

ԵՐԷԿ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ․— Երէկ գիշեր ժամը չորսուկէսին ատենները, Թաքսիմի Նոր փողոցը, Կրետէի Տէֆթերտար Շէրիֆ էֆ․ի քարուկիր տունէն հրդեհ ծագեցաւ։ Ոստիկանները և օսմ․ զինուորները անմիջապէս օգնութեան հասնելով յաջողեցան խափանել կրակը՝ որ միմիայն այդ տունը այրեց։ Ոստիկանութիւնը տեղեկացաւ որ հրդեհը կամաւ եղած էր, ուստի քննութիւն բացաւ այդ մասին։

ՈՃԻՐ․—Սելանիկէ երկու ժամ հեռու Գաբալը գիւղին մէջ անցեալները երեք հոգի սպաննուեր են աճէլի կերպով։ Հեծեալ ոստիկան-զինուորներ ղրկուած են տեղին վրայ քննութիւններ կատարելու համար։

—Պալըքէսիրի Մարթըլ Թաղէն Պերիկեան Յովհաննէս գինովնալով ծանրապէս վիրաւորեց Պօյաճեան Ստեփանը, որ քիչ յետոյ մեռաւ։ Օհաննէս ձերբակալուելով արդարութեան յանձնուեցաւ։

—Պրուսայի մէջ ոստիկան զինուորներու տասնապետ մը Նուրի՝ որ Գօմիսէր Շաքիր և Հիւսնի էֆ․ներուն զէնք քաշած էր, զինուորական ատեանները ատենուելով դատի ենթարկուած է։

ԱՐԿԱԾ․—Երէկ ռուս շոգենաւային ընկերութեան պաշտօնեաներէն Տոմիանոս Դալաթիոյ քարափէն մակոյկ նստած ատեն ծովը ինկաւ։

ԼԲՈՒՄ․—Իսկիւպի երկաթուղիին հընոցապաններէն Լիզարի կինը Վասիլիքի տան մէջ գտնուած արժէքաւոր իրեղէնները ու երկու աղջիկ զաւկները հետ առած իր տարփածուին, Մանոլի հետ շոգենաւ նստած է Յունաստան փախչելու համար։ Լրուած ամուսնին խնդրանքով Սելանիկի ոստիկանութեան տեսչութիւնը հեռագրած է Վոլոյի ոստիկանութեան, որպէս զի Վասիլիքին շոգենաւէն դուրս ելած ատեն ձերբակալէ ու Սէլանիկ ղրկէ։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ Թաւֆ շոգենաւը երէկ իրիկուն Պոլսէն՝ մեկնեցաւ դէպի Րիզէ։ Սամսոնէ Պոլիս եկաւ Վոլօէն առած ապաքինած զինուորները իրենց տեղերը փոխադրելէ յետոյ։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ կուսակալութեան առաջին հարցաքննիչ Միւնիր պէյ երէկ իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ՄԱՏՐԻՏ 6 Յունվ․—Սպանիական կառավարութիւնը որոշած է լուծել Քորթէզը։ Արքայական հրովարտակը Յունվար 30ին պիտի ծանուցուի։ Նոր ընտրութիւնները Մարտ 15էն պիտի սկսուին և Քորթէզն ալ Ապրիլ 15ին պիտի գումարուի։

ՊԷՐԼԻՆ —Արտաքին գործոց նախարար Մ․ տը Պիւլօի Կարմիր-Արծիւ պատուանշանը շնորհուած է։

ՊԵԼԿՐԱՏ․—Թագաւորական Ուքազ մը Միլան Թագաւորը Սերպիոյ գործօն բանակին հրամանատար կը կարգէ։

ԼՈՆՏՈՆ․—Բոլոր անգլիական թերթերը կը հաստատեն թէ Ֆրանսական դըրօշը պարզուած է Հայնամի մէջ։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 26 Դեկտ․ 97

Օսմ․ Քոնսոլիտ	ղրշ․	24—04
Րէժիի պարտաթուղթ	լիրա	11—30
Ռումէլիի երկաթուղի	ֆրք․	112—50
Օսմանիէ	»	390—
Բախօրիթէ	»	459—
Քարափներու պարտաթղթ․	»	462—
Պանք Օթթոման		563—
Թրամուէյի բաժնէթուղթ	լիրա	7—15
Օսմ․ Ապահով․ Ընկ․	»	4—22

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ	Ղրշ․ Բր․
Մէճիտիէ	108—08
Մէթալիք	94—10
Մանր արծաթ	103—
Անգլիական ոսկի	109—36
Գաղղիական »	87—11
Գրիմից	51—06
Ռուսաց թղթադրամ	8—56

Տօքթ․ Տ․ Ալլահվէրտի

ԲԺԻՇԿ, ՎԻՐԱԲՈՅԺ

ՄԱՆԿԱՒԱՐԶ

Ամէն օր մինչեւ կէս օր հիւանդ կընդունի իր տունը՝ Լանկա, Մուսալլա ճամբէսի, Թիւ 124։

Վկայեալ աղքատ հիւանդները ձրի ․․․

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տրք Ս․ ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ԲՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Նոյնի ․․․ վրայ, ․․․ Զըղ․․․ դէմ)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենաստարիկ ցաւած ակռաներն ․․․ կը լեցնեն․ ․․․ պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, ․․․ և ․․․ երաշխաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին, ինչպէս նաեւ թըմբրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, ․․․ տառամահանութիւն․

Ց․ Դ․ Ըստ Ամերիկեան ձեւերը կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս ․․․) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին։

Դաշտգիւղցիք կրնան գիմել իրենց բնակարանն, Բէ- 1 ․․․

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ Է

Դրպանի Ցա-․․․-Օրացոյցը կը ծախուի հետեւեալ գներով․

Ընտիր լաթակազմ	2 1/2	ղրշ․
Նոյնը ոսկեզօծ ճզմանով	4	»
» շագրէն	7 1/2	»
» ընտիր թղթի վրայ	15	»

Կեդրոնատեղիք Զ․ Թորոսեան գրատուն, Վ․ ․․․ Խան թիւ 16 և Սուլթան Համամ Պօղոսեան գրատուն թիւ 16։ Կը գտնուի Բերա Հայ ծխավաճառաց, Կալաթա՝ Վօյվօտա և Ռոմանի թղթավաճառանոցները և Պոլիս բոլոր գրավաճառաց քով։ Շատ գնողներու զեղչ։ 3—15

ԿԱՂԱՆԴԻ ՆՈՒԷՐ

Տ․ ՀՄԱՅԵԱԿ ՔԱՀԱՆԱՅ ԷՔՍԷՐՃԵԱՆԻ

Կենսագրութիւն Պետրոս Դուրեանի 5։
Տաղք և Թատերգութիւնք 15։
Լուսանկար Պետրոս Դուրեանի 3։
Տպագիր աշխարհիկ լեզուի Ա․ հատոր 3, Բ․ 5, Գ․ 5։
Կեդրոնատեղին՝ ի Պոլիս, Պալենց գրատունը, յիւսկիւտար, Պիլ․ թոֆճեանի խանութը։ 9—10

ԱԶԴ

Կ․ Պոլսոյ Բրամվէյներու Ընկերութեան

Կ․ Պոլսոյ Թրամվէյներու ընկերութեան բաժնետէրներուն կը ծանուցուի թէ Վարչական Խորհուրդը որոշած է թիւ 51 կտրոնին բաժնեթուղթերուն 25 ղրշ․ շահաբաժին վճարել (ոսկեդրամ)։

Կցակները (bordereau) վաւերացուելու համար պիտի ընդունուին ամէն շաբթու, երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը, սկսեալ Յունվար 4էն սկսեալ։ 4—5

Կ․ Պոլիս 10/22 դեկտ․ 97

ՑԳՈՒԴԻ ՄՕՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՃԱՌԱԿ

Եըլտըզ, Կ․ Պոլիս, 13 դեկտ․ 1388

Պարոնայք Սզող եւ Պօուն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական զիրքովս կարող եմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը այտարարեմ որ ձեր Մօրիւ ձկան իւղն իր այս վիճակին մէջ գիւրաւ խմուելով եւ մարսուել, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անոր ուշակած է, մասնաւորապէս այդ յաջող պատասխանութեան մէջ։ ՏՐ․ Ս․ Ս․ ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ

Բժիշկ Վեհ․ Սուլթանի

ՕՍՄ․ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՈՆՍՈՒԼԻՏԻ ՊԱՐՏՔ

1881 Դեկտեմբեր 8|20ի Կայս․ Իրատէով թողեալ հասոյթք

ԺԶ․ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ-ՅՈՒԼԻՍ 1897

ՆԱԽԿԻՆ ՀԱՍՈՅԹՔ	ԶՈՒՏ ՀԱՍՈՅԹՔ Գաւառական եւ կեդր․ վարչութեան: 1897 Սեպտեմբեր, Օսմ․ ոսկի			Գումար նախորդ ամիսներէն, Օսմ․ ոսկի			Գումար մինչեւ Սեպ․ 30 12 Հոկտ․ 1897, Օսմ․ ոսկի			Գումար մինչեւ Սեպ․ 30 12 Հոկտ․ 1896, Օսմ․ ոսկի		
Վարչ․ մասն․ վարձ․ հասոյթք: Աղ												
Դրոշմ												
Ոգել՛ց ըմպելիք	411,775	43	11 3/4	581514	38	32 1/4	696289	81	44	678444	38	84
Ձկնարան												
Մետաքս												
Հասոյթք Րէժիէն												
Հարկ Պուլկարիոյ փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդէն	7,500	—	—	52033	30	—	59533	30	—	53462	36	95
Ցանազան հասոյթք: Ծխախոտ (մենաշնորհ) Րէժիի շահուց մասնակցութ.	187,500	—	—	375000	—	—	562500	—	—	562500	—	—
Յաւելուած Կիպրոսի հասութից փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդին յաւելուածով, կամ Մաքսատան վրայ փոխանակազրէ գոյանալիք 130,000 Օսմ. լիրայով Արեւ.Ռումէլիի տրկն. հարկէն	51,298	—	—	....	...	.....	51298	—	—	51298	—	—
Թէմպէքիի տուրք, Մարաստանէն փնտկը․ վճրլ․	2,500	—	—	22500	—	—	25000	—	—	25000	—	—
Սերպիոյ, Պարատաղի, Պուլկարիոյ եւ Յունաստանի բաժին ինկած պարտք	....	...	.....	....	...	.....	....	...	.....	....	...	.....
Պիւտճէի զնզն. հասոյթներ	127	72	41 3/4	380	17	06 1/4	507	89	51	....	...	.....
Դանձային գործառնութ. (պահանջ)	12,503	46	13	28964	20	02 3/4	41467	66	15 3/4	9820	50	69
Համագումար	376,204	61	69 1/2	1060392	05	41 1/4	1436596	67	10 3/4	1394191	12	48
Մնաց. ԳՈՒՄԱՐԻ												
Նախորդ ամսուան վերջը	1,149,332	33	87 1/2	....	...	.....	....	...	.....	....	...	.....
Նախորդ տարեշրջանի վերջը	....	...	.....	1113889	36	28 3/4	1113889	36	28 3/4	1211884	09	48 1/2
Ընդհ. համագումար	1,525,536	95	57	2174281	41	70	2550486	03	39 1/2	2606078	21	96 1/4
ԶԵՂՉԵԼԻ												
Ծախք: Վարչութիւն	3,158	74	17 3/4	20443	37	47 1/4	23602	11	65	26948	32	19
Ընդհ. տնօրէնութիւն կեդր. պաշտօնատան	15,106	61	80 3/4	39758	42	36 1/4	54865	04	17	61766	67	91
Գանձային գործառն. (պարտք)	56,833	91	37 1/2	67570	80	42 3/4	124404	71	80 1/4	3929	99	28
Առժմ. վճարմ. հաշուէ դուրս	7,793	87	22 3/4	25927	92	62 1/4	33721	79	85	—	—	—
Վճրմ. բրիօռիթէ արժ. տոկոսին եւ գլխավճարին համար	129,306	32	—	209848	76	—	339155	08	—	334256	56	—
Վճրմ. հաստատուն պարտքի տոկոսին եւ գլխավճարին համար	346,604	54	3 1/2	661399	78	94	1008004	33	77 1/2	1109281	85	72 1/2
Զեղչելի համագումար	558,804	01	42 1/4	1024949	07	82 1/2	1583753	09	24 3/4	1536183	41	10 1/2
Զուտ մնացորդ	966,732	94	14 3/4	1149332	33	87 1/2	966732	94	14 3/4	1069894	80	86

	Օսմ․ ոսկի			Օսմ․ ոսկի		
Նախապէս կամ ամսուս մէջ վճարուած գումարներ բրիօռիթէ արժէթղթերու տոկոսին եւ գլխավճարին համար	96,628	88	—	88,751	32	—
Քոնսօլիտէ պարտուց տոկոսին եւ գլխավճարին համար Եւրոպա յանձնուած գումարը	649,202	24	05 1/2	885,684	44	27 1/2
Օսմ․ Կայսերական Պանքան դրուած ոսկեդրամ	196,409	67	89 1/4	62,337	50	—
» » » » փոխանակելի դրամ	14,260	02	49 1/2	9,657	07	54 1/2
Կեդրոնական վարչութեան սնտուկին մէջ ոսկեդրամ	9,814	27	31	23,436	75	—
» » փոխանակելի դրամ	417	84	39 1/2	27	72	04
	966,732	94	14 3/4	1,069,894	80	86

Ի Դիմաց Վարչական Խորհրդոյ

Նախագահ (Ստ․) ՎԻՆՍԸՆՏ ԳԱՅԼԱՐՏ

Խորհրդական պատուիրակ (Ստ․) Օ․ ՀԱՄՏԻ

Կ․ Պոլիս 15|27 Դեկտեմբեր 1897

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

ՖԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնտոն, յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի՛ դար առաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութիւն մ'է որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 20,000,000 Անգլիական ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասներուն համար։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որ ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասները։

Հ. ՍՈՒԱՆ և Ընկ. ընդհ. գործակալք Կ.Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ Ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1։

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ

ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862ԻՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ

ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ՌՕԼԴԸՐ ՖԻՆՑԷԼ

Հիւսէյն խան, թիւ 2—3, Վալիտէ ճամբ, Ղալաթիա

Առաջնակարգ Ընկերութիւն մ'է սա, իր առատաձեռնութեամբ, ճշդապահութեամբ և պատուաւորութեամբ համբաւաւոր։

Քննիչ ԹԷՈՏՈՐ ՍԹԷՖԱՆՈՒ

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք	14.500.000
Պահեստի գումար	»	21.473.000
Տարեկան հասոյթ	»	44.820.000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մեծ [illegible] շինութիւններ և սոյն մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակաւ [illegible]

572 Լիազօր ներկայացուցիչ [illegible]

ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ. Պոլիս, Պօղչէ—Գափու. Մէհմէտ փաշա խան 12, [illegible] 14

ԱՆՍՏԳԻՏՏ ԱՐԻԹ

10.000 ՀՈՎԱՆՈՑՔ

ԱՐԱՆՑ, ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ ՀԱՄԱՐ

30 0/0 աւելի աժան գիներով։

Ուրիշ վաճառատանց մէջ ծախուածներէ՝

Աւելի տոկուն եւ աւելի ճաշակաւոր։

վ վաճառ հանուած են

ՄԱՍՆԱՒՈՐ

ՀՈՎԱՆՈՑԻ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ

Ղ ԷՖԹԻՄԻԱՏՈՒ

ի Կ.Պոլիս

Պահչէ Գաբու Թիւ 1, Եոըկիւտի խանի տակ։

Յիշեալ պատուաւոր վաճառատունը յանձնարարելի է իր ապրանաց տոկունութեան, աժանութեան եւ ճաշակի կողմանէ։

ՎԱՃԱՌՈՒՈ

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ

Գիները վերջին ըլլալով նշանակուած են ապրանաց վրայ։

Կը ծորագուին ամենայն պատուած հովանոցներ ճաշակաւոր եւ տոկուն կտաւներով։

19—30

COMP. RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Դշ. 23 4 Միտիլլի, Իզմիր, Պիրէոս, Աղեքսանդրիա [illegible] 3 [illegible]

» 24 5 [illegible] 10ին։

Եշ. 25 6 Տարտանէլ, Ալիորօզ, Սէլ նի, Իզմիր [illegible] 4 [illegible]

Շբ. 27 3 Իւէպօլու. Սամսոն, [illegible], Կիրասոն, Տրապիզոն եւ Պաթում առտուն ժամը 11ին։ 562

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ Ե. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

Ն. ՔԱՂԷ ԵՒ ԸՆԿ.

[illegible]

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Բշ. 10 Մէյնէնէն Պաթումէն։

ՄԵԿՆՈՒՄ

Դշ. 12 Մէյնէնէն Մարսիլիա ուղղակի 15էն 20, Լա Կօլ Իզմիր, Տըրքէրը և Անվէրս։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղւոյ ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով

Ա. կարգ 245 ֆրանք,

Բ. » 175 »

[illegible]

Նաւուղիէ, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ. գործակատար ԹՈՄԱՍ ԲՐՈՒՆ

575 Թոփհանէ, քարափին վրայ

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նշանը

միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խմել ձկան իւղն և իփոֆոսֆիթը։ Խիստ հաճելի է ճաշակելու և մարսողութեան կ'օգնէ։ Աշխարհի բոլոր բժիշկները ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԸ (սըրաճա),

ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ,

ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ,

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,

ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,

ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,

և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՅ ՅԱՐՁԱԿՈՂ

ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՅՐԵԼ

ԼԱ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

ՓՈԽԱԴԱՐՁՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐՈՒԱՑ [illegible]

906.000.000 ՖՐԱՆՔ

Տնօրէնութիւն յԵւրոպա

Փարիզ, 16, Պուլվառ տէ զ'իթալիէն. 1,3, եր Լը Բէլթիէ փողոցի անկիւնը [illegible]

1845ին հիմնուեալ է ի [illegible]

Ապահովագրեալներու վճ. 1 Միլիոն 123,000000

1895ի [illegible]

Ապահովագրեալներու վճարուած հասոյթ	87,000000
	196,000000
Նոր ապահովագրութիւնք	661,000000

1896 յունուար 1

Աւանդը եւ անշարժ կալ. յ'Եւրոպա	40,00000
Յաւելեալ դրամագլուխ	124,00000
Արդի ապահովագրութիւնք 4 Միլիառ	141,00000

Տեղեկութիւն ապահովեալներ

Շահաբաժիններու բարդմամբ և ապահովագիններու վերադարձմամբ՝ ի դէպ մահու.

Պայմանագրութեան նոր եղանակ սկսեալ Առաջին տարւոյն լրանալու պէս ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄԻ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան.

Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տնօրէնութիւն Թուրքիոյ

188 Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Վօյվոտա փողոց, Վի[illegible] իս խան, Ղալաթիա

Արտօնատէր Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՍԻՍ»Ի (92)

ԹԱՔՈՒՆ ՎԻՇՏ ՄԸ

ՊԵՌՆԱՐ ՏԸՌՕՆ

Բոլոր ունեցած դրամս գրպանիս մէջն էր։ Ուղղակի կայարան մը գացի։ Կառախումբ մը պատրաստ էր Անգլիա չուելու։ Տոմսակ մը առի ու մեկնեցայ և յաջորդ օրը այլեւս չէինք տեսներ Ֆրանսայի ծովեզերքը։ Քիչ մը անգլիերէն խօսիլ գիտէի, վասն զի Սըր Արթիւր, Մատօլինի խնդրանքով, սորվեցուցած էր իրեն, ու ես ալ սորված էի մասնակցելով զանոնք։ Որոշեցի հացս ճարել բաղդատացութիւն ընելով։ Այս արհեստին համար հարկ եղած ծանօթութիւններն ու բժժանքները ունէի։ Քիչ ատենէն հարստացայ, վասն զի ամենէն ազնուականներն ու հարուստները իրենց ստորակարգեալներուն չափ միամտօրէն Մայր Ուայլին կը դիմէին։ Այսպէս երկու տարիներ անցան։ Այս միջոցին ո՛չ Մատօլինին և ո՛չ ալ Սըր Արթիւրին վրայ խօսուիլը լսեցի, ու չէի գիտեր թէ մեռա՞ծ էին անոնք թէ ողջ։ Երբ օր մը ազնուապետական թաղէ մը կանցնէի չքեղ կառք մը տեսայ որ փողոցն ի վար կ'իջնար։ Անցորդի մը հարցուցի թէ որո՞ւնն էր ատիկա։ «Տէր ողորմեա, ըսաւ մարդը զարմացած երեսս նայելով, ատիկա չգիտնալու չափ պարզամի՞տ էք. Տանըմօռի կոմսին կառքն է ատ, և աղա Միլատին ալ ներսն է, Անգլիոյ ամենէն գեղանի կինը։» Փութացի առաջ անցայ տեսնելու համար այս գովաբանութեանց առարկայ եղող կինը, երբ կառքը կեցաւ։ Վեր առի աչքերս, և Աստուած իմ, երեւակայեցէք զարմանքս երբ կառքին մէջ տեսայ փառաւորապէս հագուած և ամէն ատեն աւելի գեղեցիկ, Մատօլինն ՏԷպռօ... ետ ետ դացի սարսռալով, յապուշ կրթած այս տեսարանին առջեւ։ Ինքզինքիս գալով, դարձայ այն մարդուն որ ուրիշներու հետ կեցած էր այդ ճոխաբարթամ կառքը դիտելու և հարցուցի. «Ո՞վ է այդ տիկինը. —Բայց բարի մայրիկս, Տանըմօռի կոմսուհին է»։ Երբ այս բառերը կըսէր կառքը մեկնեցաւ և քիչ ատենէն աներեւոյթ եղաւ։ Տունս դարձայ գերի եղած այնպիսի յուզումներու զոր չեմ կրնար պատմել։ Վերջին անգամ երբ տեսայ Մատօլինը, խեղճուկ դործաւորուհի մըն էր և հիմա՝ կոմսուհի եղած էր նէ։ Ի՛նչ փոփոխութիւն։ Ի՛նչպէս կըրնար ըլլալ այս բանը։ Մտածելով, մտածելով գլուխս կը շարշրէի, բայց ի զուր։ Քիչ յետոյ իմացայ թէ Տանըմօռի ընտանիքը Տիրրիթօլ կը բնակէր, և որոշեցի հոն երթալ։ Քաղաքէն հաճրացած էի։ Կեանքիս մնացեալ օրերը ապրելու համար բաւական դրամ ունէի. ու որոշեցի իսպառ թողուլ Լոնտոնը։ Ցախաստանը ամայի էր, և Տիրրիթօլին ալ բաւական մօտ ըլլալով, նպատակիս յարմար կուգար։ Հոն հիւղակ մը շինել տուի, ուր քաշուեցայ Մատլէնին, քաջարի շանս, և կատուիս հետ։ Միշտ աչքս բաց կը հսկէի, դիշեր ցերեկ անքուն էի, և օր մըն ալ տեսայ որ Ցախաստանին հին դղեակը բնակիչներ ունէր։ Հակառակ ամէն նախազգուշութեանց դտայ անոնց դաղտնի մուտքը և գիտցայ թէ ինչ տեսակ մարդեր էին անոնք, բայց անհնարին եղաւ զարմանքս երբ տեսայ որ Ռէյմօն հրամանատարը, ծովահէններուն պետը, խռովա՛ հրապուրիչը, Սըր Արթիւր Բէրսին էր։ Դուռ ի՛նչ նոր բաներ երեւան պէտք էր հանէի։ Հասողուեցայ թէ տակաւին ուրիշ դործեր ալ պիտի ունենայի ուստի ձեռքերս չծալլեցի։ Իրիկուն մը իմացայ թէ Տիրրիթօլի մէջ պարահանդէս մը տեղի կունենար, զոր տանուտէրը կուտար իր քեռորդւոյն դալուստը տօնելու համար։ Մատօլինը չէի տեսած տակաւին, և այդ գիշերը որոշեցի հոն երթալ, անակընկալի բերել զայն, ամօթահար ընել ու կշտամբել իր նոր և ազնուապետական ընտանիքին ներկայութեամբ։ Գիշեր եղածին պէս, բռնեցի Մատլէնի ձեռքէն և մեկնեցայ։ Սպասաւորները զբաղած՝ հոս հոն կը վազէին. ես ներս մտայ առանց տեսնուելու։ Զանազան սրահներէ անցայ, ամէնքն լոյսերով ողողուն, բայց հրաւիրեալներու հաւաքուած սրահներուն ընդհմակաց կողմն էի ես։ Ցանկարծ պատկերներու սրահին մէջ դտայ ինքզինքս։ Այո, Մատօլինին պատկերն էր ան, աւելի ժպտոյն և աւելի տխուր ամէն քան երբեմն, բայց ալ աւելի գեղեցիկ. քովը ուրիշ պատկեր մը կախուած էր, որ սիրտս բաբախել տուաւ ուժգին։ Գեղանի և փոքրիկ պատանիի մը պատկերն էր ան, ազնուական երեւոյթով, որուն դուարթ դէմքին ամէն մէկ գիծը կատարելապէս ըստանի էր ինծի. ատկը դրուած էր. Արթիւր, Տանըմօռ իշխան. անդրանիկ որդին։ Իսկոյն ճանչցայ զայն. Այդ դէմքին վրայ կը տեսնէի Սըր Արթիւր Բէրսին, այսինքն Ռէյմօն հրամանատարը, ծովահէններու պետը։

ԻԶ

ՆՈՐ ՎԻՇՏ

Խեղդուկ հառաչ մը դուրս թռաւ կոմսին դունատ շրթունքներէն, բայց չկրնալ ձեւացնելով զայն, Մայր Ուայլ շարունակեց.

—Ափ ի բերան մնացի, աչքերս այս նոր յայտնութեան առջեւ։ Մատլէնը հետս առնելով, միտքս դրի այս նոր դաղտնիքին վրայ կրցած տեղեկութիւնս քաղել. և մտածելով որ ամենէն աւելի սպասաւորները կրնային լուսաբանել ինծի խնդիրը, սիրունիկ սենեկապանուհի մը լօլօղեցի որուն բաղդը նայելէ ու հարուստ էրիկ մը խոստանալէ յետոյ քանի մը ճարտար հարցումներով իմացայ կոմսին անդրանիկ զաւկին պատմութիւնը։ Ալ բոլորովին համոզուած էի թէ ան ուրիշ մէկը չէր բայց եթէ Ռէյմօն հրամանատարը։ Այս կարեւոր դաղտնիքը շորթելէ յետոյ սրահը մտայ, հրաւիրեալներուն մէջ։

(Շարունակելի)